

L'home d'enlloc

Joan-Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963) és un català d'origen rus que viu al Rosselló i publica a Barcelona. Culte i solitari, enèrgic i nostàlgic, admirador de les actrius i els cantants en blanc i negre, escriu sobre l'amor, la guerra i les ciutats, sobre setges porfidiosos i batalles perdudes. Empàtic davant els excessos dels seus personatges, romàntic i realista, documentat i líric, literari i oral, ha ressituat les penes de Tristany al Mekong i Algèria. Especialista a novel·lar episodis històrics poc coneguts –sobretot, poc coneguts pels catalans del sud–, acaba de publicar *Una educació francesa*, que recull i amplia els records d'infantesa i joventut que havia publicat en forma d'articles a la revista *L'Avenç*. Són retrats entre amistosos i malenconiosos, com una passejada per un passat irrecuperable: «Els cantants sabien cantar. Els actors pronunciaven admirablement el francès. El cinema feia somiar. Els gendarmes us demanaven la documentació amb la veu de Fernandel. [...] El president de la República editava antologies poètiques, i tots els catalans parlaven català.»

Una educació francesa repassa la relació de Bezsonoff amb el cinema, la cançó, el teatre, l'escola, els primers llibres, els jocs que va jugar i els llocs on va viure. De mica en mica es dibuixen els decorats d'una vida. Els records més vius es refereixen a les llengües: les dificultats amb l'anglès, la facilitat amb el castellà («aquesta barreja de català i de portuguès, encreuada amb àrab»), la familiaritat amb el llatí, les relacions sentimentals amb el català i el francès... En un capítol singular, exemple d'una memòria viva, passa revista als seus primers contactes amb la resta de llengües de França.

En aquest llibre, Bezsonoff ens mostra la vessant més pública. No hi trobareu grans amors, ni tibantors familiars, ni tan sols les insercions laborals que fan al cas, sinó més aviat els retalls d'una autobiografia intel·lectual. *Una educació francesa* és, ben mirat, una manera de situar-se en un món precari: «Els catalans del Principat em repeteixen que tinc la cantarella francesa, i els rossellonesos m'acusen d'espanyolejar un bri. Parli la llengua que parli, sempre seré estranger, l'home que sobra.»